

1894-05-07

SENDER

Johanne Christine Larsen

RECIPIENT

Alhed Larsen

FACTS

Document type:

Letter

Language:

dansk

Date explanation:

Johanne Larsen har påbegyndt brevskrivningen 7. maj, men hun har skrevet på det frem til torsdag 10. maj 1894.

General comment:

Nislevgård var fra 1752 til 1925 avlsgård under godset Ravnholdt. Gården ligger i Otterup sogn på Vestfyn. Junge (Johanne Christine Larsen) arbejdede der fra ca. efteråret 1893.

Johanne Christine Larsen var i huset hos brødrene Balslevs far Rasmus Balslev. Han var præst ved Pårup Kirke ved Odense og boede i Tarup Præstegård. Dette brev er afsendt fra Nislevgård i Otterup sogn, hvor hun på daværende tidspunkt var i huset.

Studienten: Harald Balslev. Febr. 1894 rejste Alhed Larsen i forbindelse med en brudt forlovelse (fra Harald Balslev) til Italen med sine morbrødre Emil og Ludvig Brandstrup. Opholdet varede frem til foråret 1895, hvor hun vendte hjem til Erikshåb.

Det vides ikke, hvem Carl er.

Albrecht og Laura Warberg havde sølvbryllup omkring pinsen 1894.

Alhed Larsen tegnede et blomstermotiv på en dug, og Johanne C. Larsen broderede (dugen omtales som et tæppe i brevet).

Sender's location:

Nislevgaard

Mentioned people:

Harald Balslev

Rigmor Balslev

Thorvald Balslev

Julie Brandt

- Fynboe, Fru

Urban Hansen

Jacob Lange
Christine Mackie
Ellen Sawyer
Albrecht Warberg
Laura Warberg

Archive:
Warberg Kerteminde egns- og
Byhistoriske Arkiv BB0195

Trykt udgave:
Nej

Provenance:
Testamentarisk gave fra Laura
Warberg Larsen

TRANSCRIPTION

Nislevgård Mandag den 7nde Maj 1894

NB Du bliver skuffet naar du læser dette Brev, der staar kun
Ubetydeligheder om Studiumet.

Kære Be.

Mange Tak for dit Brev, som jeg fik i Dag; Du er jo tovlige Pige at skrive alt dette paa et aabent Brevkort, det har været et interessant Studium for Fru Fynboe, Stationsforstanderinden. - Jeg skal vente, hvor meget jeg kan faa gjort ved det i Aften, men Kl. er mange, vi har haft nogle infame fremmede, og jeg har været oppe Kl. 4 1/2 og skal op ved samme Tid i Morgen. Hu ha, det er en travl Tid med alt muligt; i Dag har jeg ikke faaet syet et Sting paa Tæppet, skrækkeligt! Nå men jeg vil skride til Beretningen om Studiensen, men som jeg jo skrev til dig, der er intet nyt i Gaden fra den Kant. det er jo stadig det samme. - Ubestemmelighed og kun Ubestemmelighed. Forrige Gang jeg var i Tarup snakkede jeg lidt med Rimse, og hun var ked af det hele, hun mente, at det blev vist ikke af, det er jo det samme du selv mener, ikke sandt? Ja, lille Be, sådan noget kreperer mig at skrive, det er så profant, når jeg skriver sligt, men du har jo selv bedt mig om det. Da han skrev til din Fødselsdag, havde baade Rimse, hendes Far og Mor bedt ham hæftig om at skrive en Afgørelse til en af Siderne - bare en Afgørelse, bare noget afgørende, bare ikke gaa og pine dig langsomt til Døde, men --- Resultatet blev velsagtens det Evindelige, at han turde ikke gøre det rigtige Skridt i den ene eller den anden Retning, og det mener jeg nu er forkert, jeg mener at det mindst samvittighedsløse er at bestemme om ikke det ene saa det andet, om ikke Førlovelse, saa en bestemt Forsikring om, at han ikke kan forlove sig med dig, og saa kunde du vist komme over det; tænk paa, du ved jo slet ikke om det vilde blive saa farlig lykkeligt for Jer; der er jo saa godt som ingen, der kommer lykkeligt over et Ægteskab og jeg tror ikke nogen af Jer er særlig egnede til det, og så hellere lade det briste nu end langsomt gaa til Grunde i et af de knarvorne Ægteskaber, som vi ser alle Vegne.

Nej, Harald og jeg snakker ikke sammen om det, jeg ønskede for Resten, han havde begyndt; vi gik en lang Tur ude i Skoven og snakkede, men han kom ikke ind paa det; han har været livlig og sød de Gange, jeg har set ham. - Sidste Gang var det morsomt, det var i ["i" overstreget] Søndags [det afsluttende "s" overstreget] d. 29_nde_, da holdt han Foredrag henne i Lumby, 1 Mil fra Nislevgd. og da spaserede jeg derhen; j ["j" overstreget]han stod ude paa Vejen og så sin Tilhørerskare strømme til, og den saa i Sandhed ikke ud som om den kunde goutere den Socialisme, som han vilde fylde i dem. Ham der havde ordnet det hele og snakkede

med Harald, blev svært betænkelig, da han hørte det ikke var kristeligt og foreholdt Harald, at han kunde vel nok faa flettet lidt ind - Er det ikke en dejlig Tanke? Jeg var ved at gøre Skandale da Harald fortalte mig det - midt i sin Tilhørerskreds. - Hr. Pastor Urban Hansen ankom og plantede sig midt foran Harald på Talerstolen, d.v.s Harald stod på Talerstolen og den anden satte sig foran ham og saa ud til at blive en striks Dommer, hvis der ikke blev flettet adskilligt ind. - Det maa have været en lidt tør Situation for ham at staa der over for denne i høj Grad kristelige Forsamling og skulde til at brænde løs med et socialistisk Foredrag; jeg tror ogsaa nok, han følte Øjeblikkets Alvor hans Stemme var ikke helt klar, da han begyndte. Det var et udmærket Foredrag, men han kunde have holdt det bedre, det var lidt usikkert, stødvist, synes jeg, men det var måske fordi han vidste de alle var imod ham eller ogsaa komplet uforstaaende. Han hævdede, at det maatte være en forkert Opfattelse dette med at Fattigdom og Nød det var nu en Gang noget der skulde være - det var Guds allernådigste Vilje og unødvendigt for ikke at sige ugudeligt at ville gøre det anderledes; han bestred ogsaa den almindelige Antagelse at Jorden skulde være for lille, så hele fordums Befolkning umuligt kunde komme til at have det godt.

Dette stred imod hans Begreber om en vis og kærlig Gud.

Tirsdag Han talte om Civilisation, hvorved Mennesket adskille sig fra Dyrene o.s.v. udmærket godt, men meget tamt og konservativt - forholdsvis. Vi havde før Foredraget sunget Dejlig er Jorden, og nu endte han det med, at her var noget vi alle skulde tage Del i, et Arbejde, der førte hen til at alle skulde kunne synge med Sandhed "Dejlig er Jorden" Det var Meningen i det mindste, og en køn, snedig Maade at slutte det af paa. Saa sang vi "Altid frejdig" og efter den rejser Hr. Pastoren sig og bad om, skønt ukaldet at maatte sige et Par Ord. Jeg havde haft paa Fornemmelsen, at der vilde komme lidt Eftersmæk fra den Kant; han havde sukket dybt flere Gange under Foredraget og set mørk ud. - Nu vilde han tilføje et Par gudelige Ord for at rense Luften for Eftervirkningerne af Haralds ikke gudelige (og som Følge deraf forkastelige) Foredrag. - Han vilde gærne ønske Harald god Lykke paa sin fremtidige Bane, naar han studerede over disse Emner sagde han, men han havde i den Sang, vi nys sang med hinanden, truffet "Fadervor" og - ja jeg antager han mente, at det var profanerende at nævne det lige efter det ukristelige Foredrag uden at sende et lille Præsteord efter det. Det var i det hele taget det værste Præsteævbævlé, jeg endnu har hørt; gengive dig det er en Umulighed, for der var ikke Mening skabt i det. Men som Harald siger, naar man er lidt vant til deres Talemåder, kan man jo alligevel

slutte sig til, hvad de mener. Det var syndigt overhovedet at tænke - kun tro; hvem der gav sig af med den usømmelige Sport, var el. blev blinde som Muldvarpe og vi maatte ikke at --- og saa Talemaader i Overflod. Efter den Straale gik Harald atter op paa "Stolen", takkede Pastor Hansen for hans gode Ønsker og lagde saa lidt ud for ham om sit Foredrag; det gjorde han for Resten forfærdelig sødt, og jeg forstaar ikke, at han slet ikke blev gal. Det er sandt jeg glemte at fortælle dig, at Præsten lige som han havde sagt det sidste Ord af sin lille Tale til Harald spillede sin sidste Trumf ud ved med Fynd og Klem at stemme i med "Alt staar i Gud Faderhaand" - det kunde jo have været virkningsfuldt, for den er jo en Modsætning til alt, hvad Harald havde sagt, men tænk hvor uheldigt saa satte han i sin Ivrighed en gal Melodi paa, saa han maatte bryde af og begynde om, det var bare saa kosteligt, at jeg havde stor Møje med at lade være med at grine højt. - - - Efter Foredraget vilde Harald partout have mig med Hjem til Tarup, hvilket jeg jo ikke var for, da jeg jo ikke havde sagt det paa Nisl[evgaard], men da jeg vidste fuldt og fast at der blev ["blev" overstreget] ikke noget med at sidde længe oppe eller Ængstelse eller saadan, så gik jeg med, hele denne lille Geschichte med Præsten og i det hele Taget det lidt komiske ved Tilhørerne i Modsætn. til Foredraget, havde sat os i en overstadig lystig Stemning så Vejen gik hurtigt mens vi drøftede Foredraget og det hele. Harald svor paa ,at var det ikke for de 10 Kroners Skyld, saa gik han ikke paa saadan en Galej. - Kl. 8 var vi der, Rimse blev henrykt over at se mig, vi spiste saa til Aften og satte os saa hyggeligt i Dagligstuen med Syltetøj og Kager og schludrede løs om alt muligt. Vi kom til at snakke om Kvindeopdragelse, at der ikke faas nær så god Undervisning i alm. som Mændene, derved kom vi ind paa Ægteskaber, jeg havde ikke troet den æstetiske Harald kunde se saa sundt paa saadan noget, han hævdede neml. at det vigtigste for en Kone var at hun kunde styre sit Hus godt, saa at hun kunde faa meget ud af lidt, lave god nærende Mad uden at bruge for mange Penge. - det er vel nok overdrevet sagt, han mener det vel ikke saa bogstaveligt, men det er altsaa Tegn paa, hvor vigtigt, han mener det er. Kl. 1/2 12 kom de gamle Skvalder hjem, de havde været til Middagshalløj. - Å jeg kan ikke mere for Søgnighed.

Onsdag. Næste Morgen var jeg meget tidligt oppe og gik hertil; jeg var her før mine Morgenpligter begyndte men du skal høre en Ballade: jeg saa først Fru Berthels[en] da hun kom ned til Frokosten, hvor vi andre allerede sad og næppe var hun kommen ind ad Døren før hun begyndte at skælde løs paa mig saa det knaldede efter, og det skønt Carl, Børnene, Barnepigen og en fremmed Herre var der. Jeg ordentlig skammede mig

paa hendes Vegne, det maa være kedeligt at være saa taktløs og ufin; hun er i det hele taget en hamber Dame, kan du tro, vær du glad ved det ikke er dig, der er her. - Egentlig er det en Skam for mig at jeg kan holde den gående her, for for at kunde det maa man neml. have en vis Evne til at snakke hende efter Munden og ikke holde paa sine Meninger, samt aldrig gøre noget galt, med andre Ord gaa i en evig Rædsel for at gøre det mindste bitte Smule forkert, da det så revner og faar hun først noget mod én, ja jeg vilde hellere være i Helvede end her så. Naa, men det var nok ikke mig selv, jeg skulde snakke om, men det er godt for jeg ved snart ikke mere om Møgfalden, ja så maa du høre om lidt andet. Paa Lørdag kommer Thorvald hjem og bliver hjemme til lige efter Sommerferien; jeg holder kun en ganske lille Pinseferie og lægger saa de Dage til Sølvbrylluppet, vi skal være i Tarup de Par Dage, men Mor har faaet den brillante Ide, at vi allesammen skal køre til Erikshaab 2den Pinsedag efter Gudstjenesten, og det er jo farlig sjov. Holder I Pinse dernede i Italien, I tænker maaske slet ikke paa den. Du spørger til Studiensen Humør; jo det var vist godt nok så vidt jeg kunde mærke, undtagen den ene Gang jeg var i Tarup, da Ella ogsaa var der, men det havde vist mere sine Grunde i et gråt trist koldt Vejr og en vis Uhygge i Stemningen. Det er sandt har jeg fortalt dig om den Gang, jeg var hjemme, da Thomas og Christine var der; da kommer jeg ud paa Perronen for at se efter Nyborgtoget, og der er der én, der siger Junge - , og saa er det Studiensen og Vester - to Fluer med et Smæk; jeg blev knusende overrasket, for jeg havde ikke tænkt paa, at Harald var paa Fyen; da Vester var rejst, satte vi os ind i Ventesalen og drak en Bajer og en Suda og snakkede nok så gemytligt, han begyndte straks at snakke om dig, der var kommen til Italien; han viste mig en Violbuket, han havde faaet et Par Dage før fra dig, som han havde i sin Tegnebog, og saa sagde han, om vi skulde drikke Signorinaens Skaal, hvilket vi jo altså gjorde, han i Bajer, jeg i Suda, - Ja ja, Han er nu alligevel en Somikkel, at han ikke kan indse, at det er hans forbandede Pligt at gøre noget ved Jeres Forhold enten til det ene el. andet; du maa vide, det foruroliger mig ikke lidt, jeg er bange for, at det tager utilladelig meget paa dig; det er dog ogsaa Pokkers, hvorfor vi Mennesker skal være saadan indrettede, at det vi ikke ret godt kan faa, det vil vi partout have, men har vi det først så - - - Nu maa du til Gengæld for dette Brev, skrive lidt til mig om, hvad du mener om Sagen; om du dog ikke kan komme over det selv om Studiensen ikke giver et afgørende Indlæg i det. Du er nu saa sikker paa, at I vilde blive så lykkelige, det er jeg nu aldeles ikke; jeg tror ligefrem, I vilde strande paa Smaatingene; som Høffding siger "Ægteskabet fordrer som ethvert andet Samliv Selvbeherskelse og Anstrengelse for at kunde bestaa" og det tror

jeg, I mangler begge to; tænk hvor svært du har ved at leve godt sammen med nogen, (Mor, Christine, Brandt) og det vilde dog være stor Synd for saadan to Mennesker som jer om I skulde ende med et Kævleægteskab. Du maa ikke blive gal over dette, men du maa som sagt gøre mig den Tjeneste at skrive lidt til mig om det. Det er ikke Nysgerrighed eller Lyst til at rode i pikante Sager, men jeg tror, det hele er dit Velfærd om at gøre, saa det er rimeligt, det har Interesse.

Tæppet gaar det helt godt med, men det bliver ikke saa kønt, som jeg havde troet. det er jo et knusende svært Mønster - alt for svært for den ringe Øvelse, jeg har. Jeg synes ogsaa, jeg kan mærke paa Fru Berthelsen, at hun mener, det er for stor en Mundfuld, jeg har paataget mig. Jeg slider som et Bæst i det og jeg naar det ogsaa nok, omend med lidt Kniberi. Jeg mangler alle 5 Anemoner, de to Stedmoderbl. den ene Frugtgren og et Par grønne Blade, og det er jo ikke saa lidt. Jeg har i Dag makset frygteligt med nogle Frugtblomster, som jeg næsten ikke kunde sy; det er nu heller ikke tegnet saa farlig godt paa, og det gør jo meget, naar man tillige skal rette paa Konturerne. -

Torsdag Aften. Det trækker desværre i Langdrag med dette Brev, i Dag har jeg ikke haft et Øjeblik Tid til at skrive: oppe Kl. 4 gaaet i Køkkenet og bagt lige til Kl. 2, så holdt Skole, så syet til Kl. 1/2 8, jeg er knusende træt oven paa saadan en Dag

[Resten af siden mangler]

Jeg havde Brev fra Mor i Dag, hun fortæller at Chr. nu alligevel skal til Odense og give Spilletimer; der er jo meget slemt, men værst ubetinget for Brandts Skyld, jeg havde et meget fortvivlet Brev fra hende i Dag; det er ogsaa meget trist for hende nu at skulde være alene igen, det gør mig forfærdelig ondt for hende; tænk hun kommer ikke til Sølvbrylluppet, har ikke Raad, nu kan Chr se Følgerne af at hun fik med til Falster i Paasken. - Saa, nu vil jeg slutte dette ret anselige Brev, men som Slutning maa jeg jo finde paa lidt om Studiens; ved du at han har kastet sig over Socialøkonomi, studerer det med stor Iver meget paavirket vist nok af Jakob Lange fra Dalum, en rigtig rød Socialist, stakkels Stud er kommen fuldstændig i Unaade hos Fru B. fordi jeg er gået til at fortælle det. - Jeg fik 4 Breve i Dag - sjov. Du maa se at finde dig i, at jeg ikke læser dette umaadelige Brev igennem, skønt der vist er adskillige Fejltagelser. - Ja så Farvel, lad mig snart høre fra dig og gør mig den Villighed at slå den skidt Studiens ud af Hovedet, snarere en bitte norsk Maler

[Brevet er uafsluttet]

B. Du bliver skuppet i lesgård. Mandag 7de Maj 1894.
Når du får dette Brev, der staar i Mjølsdams Fjældede,
tak for dit Brev, som jeg har læst og Dag; der er jo
særlig Pje at skrive det pan et sådant Brev.
høst det har været et interessant Studium
for Fru Fyrbæk, Nationsforvalterinden. - Jeg skal
nu se, hvor meget jeg kan paa gjort ved det skæppe,
men det er mange, vi har haft nogle infame
fremmede, og jeg har været oppe i et Hø, og skal
være samme Tid i morgen. Du ha, det er en travl
Tid med alt muligt; i Dag har jeg ikke faaet syet
et Sting paa Fæbillet, skæppekeligt! Nå, men
jeg vil skride til Beretningerne Studium,
men som jeg jo skrev til dig, der er intet nyt i Sadu
fra den Skæppe. det er jo stadig det samme - Ube-
stemmelighed og kun Ubestemmelighed. Forrige Gang
jeg var i Tårup snakked jeg lidt med Pense, og
han var ked af det hele, men mente, at det blev
vist ikke af, det er jo det samme du selv mener
ikke sandt? ja, lille Be, sådan noget kreperer
sig at skrive, det er så profant, når jeg skriver
sligt, men du kan jo selv lidt mig om det.
Du ha skrevet til den Fjældede, havde haad
Pense, hender var og tror vedt ham kraftig om
at skrive en Afgørelse til en af Siderne - han
noget afgørende, han ikke gas og pinedig lang-
somt til Døte, men --- Resultatet bli det at
sel evindeligt, at han turde ikke give det vigtige
Skridt i den ene eller anden Retning, og det
mener jeg nu er forkert, jeg mener at det mindre
samvittighedslos er at bestemme om ikke det
en så det andet, om ikke Fjældede, saa
en bestemt Forsikring om, at han ikke kan
folde sig med dig, og så kunde du vist komme
over det. Tank paa, du ved jo det ikke om det vilde
blive såu parly lykkeligt for jer; der er jo saa
gott som inget, der kommer lykkeligt over et
Ulykkeligt at jeg tror ikke nogen af jer er særlig
dyndt til det, og så hellere lade det briste ude-
lent langsomt paa de Grunde i et af de kvæ-
vorne Ulykkeligheder, som vi alle lerne.

BB0195

han det ikke blev gal. Det er sandt, jeg glemte
at fortælle dig, at Præsten lige som han havde
sagt det sidste Ord af sin lille Tale til Hærsædet, vil-
lede sin sidste Trængsel ud ved med Fyrd og Rødem
at stemme i med det Ord i Gud, Faderlaand.
— Det kunde jo have været virkningsfuldt, for den
er jo en levende Modalmind, til det, (hvad Karol) havde
sagt, men tank hvor fjæbedigt saa satte han i
sin Serighed en gal Melodi paa, saa han
maatte bryde af og begynde om — det var saa
kosteligt, at jeg havde stor Næj med at lad den
snes at gaae liget. — — Efter Foredraget
vilde Hærsædet snart have mig med hjem til
Tamp, hvilket jeg jo ikke var for, da jeg ikke havde
sagt det paa Hærsædet, men da jeg vidste fuldt og fast at
det blev ikke blev noget med at sidde oppe eller
Anstøtelse eller saadan, så gik jeg med. Helt
delene lille Geschichte med Præsten og i det hele
taget det lidt komiske ved Tilhøret i Modet.
Efter Foredraget, havde sat os i en overstadig lystig
Stemning på Vejnen gik hurtigst mens vilde Hærsædet
Foredraget og det hele. Karol svarer paa, at var
det ikke for de 10 Døgners Økkyld, saa gik han
ikke paa saadan en Gals. — — Paa 8 Værelse der,
Døren blev lukket over at se mig, vi spiste
saat til Aften og satte os saa liggende i Daglystuen
med Syllert og Skaver og schældet os hin og
mialigt. Vi kom til at snakke om Bivindende og
at det ikke paa mere så god Undervisning i Alen
som Manden, derved kom vi ind paa (Bogstaben)
jeg havde ikke brakt den (sketiske Hærsædet) kunde
de saa snart paa saadan sagt. Han begynder
genul. At det vigtigste for en Skole var at hun
kunde sige sig selv godt, saa at hun kunde
paa meget ud af livet, lave god uerend med
uden at bruge for mange Peng. — det er vel nok
overdreven sagt, han mener det vel ikke saa
højstaveligt, men det er altsaa Tegn paa, hvor
vigtigt, han mener, det er. — — Paa 12 Kan
den gamle Skole blev da havde været til
Midtad hallen. — — Vi kunde mere for Pønsket.

Onsdag. Hæste Messen var j meget tidligt oppe og gik
hertil. J var her for mine Morgenpligter begyndte
men der skal ^{hvor} en Ballade: j var først En Diktet
da hun kom ned til Trakotter, hun vi andre alle
sag og vandre var hun kommen ind ad Løren for
hun begyndte at skæde lod paa mig så det
knaedde efter, og det skint Carl, Jørgen, Børn,
Siger og en fremmed Herre var der. J ordent-
lig skammede mig paa hendes Begreb, det var
være bedeligt at være saa takløs og upin; hun
er i det hele taget en hamble Dame, kan du se,
være du glad ved det ikke er det, der er her. — egentlig
og det en Skam for mig at j kan holde det gængs
her, for for at kunne det man man nemt
have en vis Børn til at snakke hende efter
Mændene og ikke holde paa sine Meninger,
samt aldrig gøre noget galt, med andre Ord
i en evig Diktet pod at være det mindste bitte
Smule forkert, da det så bliver og paa hun først
noget med en, — ja j vilde hellere være i Helvede
end her så. Na, men det var nok ikke
mig selv, j skulde snakke om, men det er gald
for j, det snart ikke mere en Nøjfærdig,
da så man du hør om lidt andet. Paa Lørdag
kommer Thoraad hjem og bliver hjemme lige til efter
Middagen. J holder kun en ganske lille
Pinsereise og slapper så de Dage til Julebrylluppet
vi skal være i Tårn de Vår Dage, men Thora har
panet den brillante Idi at vi allesammen
skal køre til Sleshaab 2de Pinsedag eller Juledagen
og det er jo parli Jov. Høder J Pinsen derude
i Italien. J tænker måske slet ikke paa den.
Aften. Den spinger til Studimus Linné. J det var
gott nok så vidt j kunde mærke indtagn
den ene Sam, j var i Tarup, da alle gaa var
der, men det havde vist mere sig Grunde i
et g råt brot kaldt Vej og en vis Ulykke i Ten-
ningen. Det er sandt har j fortalt dig om den
Galt, j var hjemme, da Thora og Christine var
der. da kommer j ud paa Ferrouch for at se efter
Nøjfærdiget og der er der en, den siger Jørgen —

